

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Облік і аудит

За темою № 10 – Аналіз інвестиційної діяльності підприємства.

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від
31.08.2021 № 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст
вищої категорії, викладач – методист, Луценко Г. П.

Рецензенти:

1. Доктор економічних наук, професор кафедри бізнес адміністрування, маркетингу і туризму Кременчуцького національного університету ім. М. Остроградського – Дружиніна В.В.
2. Викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Пушкар О.І.

План лекції:

1. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу інвестиційної діяльності підприємства
2. Аналіз реальних інвестицій підприємства
3. Аналіз фінансових інвестицій підприємства

Література:Основна:

1. Портна О.В. Аналіз господарської діяльності. Начальний посібник / Портна О.В, Єрмолова Н.М. – К.: Патерик, 2015. – 312 с.
2. Сіменко І.В. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 384 с.

Допоміжна:

3. Донцова Л.В. Анализ финансовой отчетности: Учебник. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство «Дело и сервис», 2008. – 368 с.
4. Економічний аналіз. Навчальний посібник для студентів вузів. / За ред. проф. Бутинця Ф.Ф. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 680 с.
5. Ефимова О.В. Финансовый анализ. – 2-е изд., доп. – М.: Бухгалтерский учет, 1998. – 320 с.
6. Житна І.П. Економічний аналіз господарської діяльності підприємств: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1992. – 186 с.
7. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 258 с.
8. Комаринский Я., Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз. – К.: Українська Енциклопедія, 1996. – 350 с.
9. Прокопенко І.Ф., Генін В.І. Методика і методологія економічного аналізу. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 430 с.
10. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 2-е изд., перераб. и доп. – Мн.: ИП “Экоперспектива”, 1998. – 498 с.
11. Цал-Цалко Ю.С. Бухгалтерський звіт підприємства та його аналіз. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 200 с.
12. Шпанковська Н.Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.
13. Хома У.Б., Турко В.В. Економічно-математичні методи аналізу діяльності підприємств. Навчально-методичний посібник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 328 с.

Періодичні видання:

1. Урядовий кур’єр;

2. Фінанси України;
3. Економіст; Економіка, фінанси, право;
4. Актуальні проблеми економіки;
5. Економіка України;

Інформаційні ресурси

1. www.oon.com.ua - Ukraine Business & Economy [http](http://www.ukrstat.gov.ua)
2. www.ukrstat.gov.ua Офіційний сайт Держкомстату України
3. www.rada.gov.ua - Офіційний сайт Верховної Ради України

1 Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу інвестиційної діяльності підприємства

Інвестиційна діяльність підприємства являє собою цілеспрямовано здійснюваний процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за обраними параметрами інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації.

Мета аналізу інвестиційної діяльності – забезпечення обґрунтування найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії підприємства на окремих етапах його розвитку, які б сприяли підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємства та ефективності господарювання.

Основними завданнями аналізу інвестиційної діяльності є: – вибір напрямів інвестиційної діяльності й інвестиційних проектів підприємства; – аналіз різних аспектів інвестиційної діяльності підприємства (за складом та структурою); – загальна оцінка інвестиційних потреб підприємства і форм фінансування; – оцінка ефективності реальних інвестицій; – оцінка ефективності фінансових інвестицій; – здійснення ефективного контролю за реалізацією прийнятих управлінських рішень в сфері інвестиційної діяльності; – пошук шляхів прискорення реалізації інвестиційних програм та проектів підприємства. *Інформаційне забезпечення аналізу інвестиційної діяльності підприємства* являє собою систему показників, які використовуються для контролю, аналізу, планування й підготовки ефективних оперативних управлінських рішень за всіма аспектами інвестиційної діяльності підприємства.

Конкретні показники цієї системи формуються за рахунок як зовнішніх (що перебувають поза підприємством), так і внутрішніх джерел інформації.

До показників, що формуються із *зовнішніх джерел інформації* належать: показники загально економічного розвитку країни; показники

кон'юнктури інвестиційного ринку; показники діяльності контрагентів і конкурентів; нормативно-регулюючі показники.

До показників, що формуються із *внутрішніх джерел інформації* належать: показники рівня інвестиційної активності підприємства; показники фінансових результатів інвестиційної діяльності окремих структурних підрозділів підприємства; нормативно-планові показники інвестиційної діяльності підприємства.

2. Аналіз реальних інвестицій підприємства

Реальні інвестиції – економічні ресурси, які вкладаються у матеріальні (виробничі основні та оборотні засоби) і нематеріальні (патенти, ліцензії, «ноу-хау», технічна, науково-практична, інструктивна, технологічна, проектно-кошторисна та інша документація) активи, і сприяють розширенню (модернізації) виробничого процесу, збільшенню прибутку підприємства і реального капіталу суспільства в цілому.

Для *оцінки економічної ефективності реальних інвестицій* застосовується система критеріальних показників, основними з яких є: чистий грошовий потік (*NCF*); чистий, приведений до теперішньої вартості дохід від реалізації інвестиційного проекту (*NPV*); внутрішня норма прибутковості інвестиційного проекту (*IRR*); період окупності інвестиційного проекту (*DPP*); індекс рентабельності інвестиційного проекту (*PI*).

У практиці інвестиційного аналізу застосовуються два методичні підходи для обчислення критеріальних показників ефективності реальних інвестицій – *традиційний* і *за схемою власного капіталу*.

Повнота повернення інвестованого капіталу оцінюється на основі показника *чистого грошового потоку* (*NCF*), який, залежно від обраного методичного підходу і економічної суті показників, визначається як сума чистого прибутку, амортизаційних відрахувань, змін робочого капіталу, ліквідаційної вартості обладнання та додаткових грошових потоків, або як сума чистого прибутку, амортизаційних відрахувань, змін робочого капіталу, ліквідаційної вартості обладнання, додаткових грошових потоків і повернення основної суми позики.

Кінцевий ефект від здійснення реальних інвестицій характеризує показник *чистий, приведений до теперішньої вартості дохід від реалізації інвестиційного проекту* (*NPV*). Він визначається в абсолютній сумі шляхом порівняння сучасних значень всіх вхідних і вихідних грошових потоків,

зумовлених капітальними вкладеннями для реалізації проекту, і існує для обґрунтування доцільності прийняття рішень з інвестування.

Співвіднести обсяг інвестиційних витрат з майбутнім чистим грошовим потоком по проекту дозволяє також **індекс рентабельності інвестиційного проекту (PI)**. Цей показник характеризує дохідність інвестицій у відсотках, і свідчить про величину доходу, отриманого на одиницю вкладених інвестиційних ресурсів.

Найбільш складним показником оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів є **внутрішня норма прибутковості інвестиційного проекту**. Вона характеризує рівень дохідності конкретного інвестиційного проекту, і виражається дисконтною ставкою, за якою майбутня вартість чистого грошового потоку приводиться до теперішньої вартості інвестиційних витрат. Внутрішню норму прибутковості можна охарактеризувати і як дисконтну ставку, за якою чистий приведений дохід у процесі дисконтування буде приведений до нуля.

Найбільш зрозумілим і поширеним показником оцінки ефективності інвестиційного проекту є **період окупності**, що використовується для порівняльної оцінки ефективності проектів, але може бути прийнятий і як критеріальний (у цьому випадку інвестиційні проекти з більш високим періодом окупності будуть підприємством відхилятися). Розрахунок цього показника може бути виконаний з урахуванням (**дисконтований період окупності інвестиційних витрат**) чи без урахування (**недисконтований період окупності інвестиційних витрат**) зміни вартості вхідних і вихідних грошових потоків у часі.

3 Аналіз фінансових інвестицій підприємства

Фінансові інвестиції – кошти, які вкладаються у фінансові інструменти з метою одержання доходу (прибутку) у майбутньому.

Згідно з П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», під **фінансовими інструментами** мають на увазі грошові контракти, які одночасно призводять до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства й фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого.

Оцінка економічної ефективності окремих фінансових інструментів інвестування базується на принципі зіставлення обсягу інвестиційних витрат і сум зворотного грошового потоку за ними, і залежить від рівня очікуваної інвестором доходності.

Основу поточних зворотних грошових фінансових інструментів інвестування становлять суми відсотків, що періодично виплачуються за ними, (на депозитні внески в банках; по облігаціях й інших боргових цінних паперах) і дивідендів (за акціями й іншими дольовими цінними паперами), а також вартість реалізації фінансового інструменту по закінченні терміну його використання (фіксована вартість боргових фінансових активів і поточна курсова вартість дольових фінансових активів).

Оскільки очікувана норма інвестиційного прибутку задається самим інвестором, то цей показник формує й суму інвестиційних витрат у той або інший інструмент фінансового інвестування, яка повинна забезпечити йому очікувану суму прибутку. Ця розрахункова сума інвестиційних витрат являє собою реальну вартість фінансового інструменту інвестування, що складається в умовах очікуваної норми прибутку за ним з урахуванням відповідного рівня ризику.

Відтак, оцінка економічної ефективності того або іншого фінансового інструменту інвестування передбачає вибір методичного апарата та визначення теперішньої вартості й дохідності фінансових інструментів з урахуванням їх особливостей і умов функціонування на фондовому ринку.

Отже, здійснення фінансових інвестицій вважається доцільним, якщо реальна поточна вартість фінансових інструментів більша за поточну їх вартість на фондовому ринку, а поточна дохідність перевищує очікувану норму прибутковості від цих інвестицій.